

Sygn. akt IV Ka 155/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSA Stanisław Tomasiak (spr.)

Sędziowie SO Tadeusz Węglarek

SO Tomasz Ignaczak

Protokolant Dagmara Szczepanik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Izabeli Stachowiak

po rozpoznaniu w dniu 03 czerwca 2014 roku

sprawy **Ł. Z. (1)**

oskarżonego z art.191§2 kk, art.160§1 kk

L. G.

oskarżonego z art.191§2 kk

z powodu apelacji wniesionych przez oskarżonego L. G. i obrońcę oskarżonego Ł. Z. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 27 grudnia 2013 roku sygn. akt VII K 469/13

na podstawie art. 437§2 kpk i art. 438 pkt 2 kpk **uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonych Ł. Z. (1) i L. G. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim.**

Sygn. akt IV Ka 155/14

UZASADNIENIE

I. Ł. Z. (1) został oskarżony o to, że

1. w dniu 03 lipca 2012 r. ok. godz. 15:30 w miejscowości (...) gm. W., pow. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z L. G. stwarzając stan bezpośredniego zagrożenia poprzez demonstrowanie posiadanych w kaburach przypiętych do pasa przedmiotów przypominającymi swoim wyglądem broń palną oraz metalowych kajdanek i ręcznego miotacza gazowego i wywołując przeświadczenie do gotowości ich natychmiastowego użycia, zażądali od Z. Ś. zwrotu wierzytelności w kwocie 6000.00 zł, ewentualnie przekazania pod zastaw należącego do niego pojazdu m-ki (...) lub kilograma złota, zmuszając w efekcie pokrzywdzonego do podpisania umowy „kupna-sprzedaży” na rzecz Ł. Z. (1) stanowiącego własność pokrzywdzonego samochodu osobowego m-ki (...) kombi o nr rej. (...) o wartości 13.000.00 zł za kwotę 6.000.00 zł, a także podpisania „oświadczenia”, z treści którego wynikało, że w przypadku uiszczenia przez Z. Ś. na rzecz Ł. Z. (1) do dnia 18.07.2012 r. kwoty 6.000.00 zł pobranej przez niego jako zaliczka na wykonania mebli, a także tytułem zadośćuczynienia za poniesione straty, Ł. Z. (1) zobowiązuje się zwrócić mu „zastawiony” samochód,

po czym odjechali pojazdem m-ki „S. (...)” należącym do pokrzywdzonego Z. Ś., który zobowiązali się zwrócić po spełnieniu wskazanych wyżej warunków,

tj. o przestępstwo z art. 191 § 2 kk

2. W dniu 03 lipca 2012 r. na drodze gminnej pomiędzy miejscowościami P.P., a G.gm. W., pow. (...), naraził Ł. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo odniesienia ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, w postaci innego ciężkiego kalectwa określonego w art. 156 § 1 pkt 2 kk w ten sposób, że wykonując powolny manewr wymijania stojącego na drodze samochodu marki F. (...)o nr rej. (...), w którym na miejscu kierowcy znajdował się Ł. S., będąc w odległości ok. 1-1,5m od wymijanego pojazdu m-ki A. (...)o nr rej. (...)wycelował w stronę pokrzywdzonego łufę trzymanego w prawej dłoni pistoletu pneumatycznego (...)kal. (...) mm, po czym oddał strzał w jego kierunku jednakże z uwagi na postawę Ł. S., który odruchowo pochylił się do przodu wystrzelony pocisk trafił i rozbił lewą boczną tylną szybę pojazdu

tj. o czyn z art. 160 § 1 kk;

II. L. G. został oskarżony o to, że w dniu 03 lipca 2012 r. ok. godz. 15:30w miejscowości (...), gm. W., pow. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z Ł. Z. (1), stwarzając stan bezpośredniego zagrożenia poprzez demonstrowanie posiadanych w kaburach przypiętych do pasa przedmiotów przypominającymi swoim wyglądem broń palną oraz metalowych kajdanek i ręcznego miotacza gazowego i wywołując przeświadczenie o gotowości ich natychmiastowego użycia, zażądali od Z. Ś. zwrotu wierzytelności w kwocie 6.000.00 zł, ewentualnie przekazania w zastaw należącego do niego pojazdu m-ki (...) lub kilograma złota, zmuszając w efekcie pokrzywdzonego do podpisania umowy „kupna-sprzedaży” na rzecz Ł. Z. (1) stanowiącego własność pokrzywdzonego samochodu osobowego m-ki (...) kombi o nr rej. (...) o wartości 13.000,00 zł za kwotę 6.00,00 ł, a także podpisania „oświadczenia”, z treści której wynikało że w przypadku uiszczenia przez Z. Ś. na rzecz Ł. Z. (1) do dnia 18>07.2012 r. kwoty 6.00,00 zł pobranej przez niego jako zaliczka na wykonanie mebli, a także tytułem zadość uczynienia za poniesione straty, Ł. Z. (1) zobowiązuje się zwrócić mu „zastawiony” samochód po czym odjechali pojazdem m-ki (...) należącym do pokrzywdzonego Z. Ś., który zobowiązali się zwrócić po spełnieniu wskazanych wyżej warunków

Tj. o przestępstwo z art. 191 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 27 grudnia 2013 sygn. akt VII K 469/13 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim:

1. oskarżonych Ł. Z. (1) i L. G. uznał za winnych popełnienia zarzucanych im czynów, oznaczonych każdorazowo numerem 1 w akcie oskarżenia w stosunku do każdego z nich, z tą zmianą w jego opisie, że w miejsce: „stwarzając stan bezpośredniego zagrożenia”, przyjął: „stosując groźbę bezprawną pozbawienia zdrowia i życia w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności” oraz w miejsce wartości samochodu (...) „13 000” złotych przyjmuje wartość „około 13 000 złotych”, czym wyczerpali dyspozycję art. 191§2 kk, za to na podstawie art. 192§2 i wymierzył im kary pozbawienia wolności w rozmiarze po 10 (dziesięć) miesięcy pozbawienia wolności;
2. oskarżonego Ł. Z. (1) uznał za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie numer 2 w akcie oskarżenia i za to na podstawie art. 160§2 kk wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 85 kk i art. 86§i kk wymierzone wobec oskarżonego Ł. Z. (1) w pkt 1 i 2 wyroku kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył mu karę łączną 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;
4. na podstawie art. 69§1 i 2 kk i art. 71§1 pkt 1 kk wymierzone wobec oskarżonych kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszają na okres próby wynoszący 2 (dwa) lata wobec każdego z nich;
5. na podstawie art. 71§1 kk wymierzył każdemu z oskarżonych karę grzywny w rozmiarze po 120 (sto dwadzieścia) stawek dziennych przyjmując, iż wartość jednej stawki dziennej wynosi 15 (piętnaście) złotych;

6. na podstawie art. 44§1 kk nakazał przepadek na rzecz Skarbu Państwa i nakazuje pozostawienie w aktach sprawy dowodów rzeczowych opisanych szczegółowo w wykazie dowodów rzeczowych nr I-65/13 na k.217-218 pod poz. 1-3;

7. na podstawie art. 44§2 kk orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa i nakazuje zniszczenie dowodów rzeczowych opisanych szczegółowo w wykazie dowodów rzeczowych nr I-65/13 na k. 217-218 akt pod poz. 4-10;

8. na podstawie art. 63§1 kk na poczet orzeczonych kar grzywnien zaliczył oskarżonym okres ich zatrzymania w sprawie w dniach od 05.07.2012r. do 07.07.2012r. przyjmując, iż jeden dzień zatrzymania jest równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny;

9. zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 1531, 60 (jeden tysiąc pięćset trzydzieści jeden sześćdziesiąt groszy) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w sprawie oraz kwoty po 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem opłaty.

Powyższy wyrok zaskarżyli w całości na korzyść obrońca oskarżonego Ł. Z. (1) oraz oskarżony L. G..

Apelacja obrońcy oskarżonego Ł. Z. (1) wywiedziona z treści art. 438 pkt 1, 2 i 3 kpk zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła

1/ rażące naruszenie prawa materialnego przez błędne zastosowanie art. 160 par.1 k.k. i przyjęcie, że zachowanie oskarżonego polegające na oddaniu strzału z urządzenia pneumatycznego (zabawki) w kierunku pokrzywdzonego Ł. S. daje podstawę do uznania go za winnego popełnienia przestępstwa polegającego na narażeniu człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,

2/ rażące naruszenie prawa materialnego przez błędne zastosowanie art. 191 par.2 k.k. i przyjęcie, że zachowanie oskarżonego Ł. Z. (1) opisane w zarzucie aktu oskarżenia z modyfikacją poczynioną przez Sąd w sentencji wyroku wyczerpywało ustawowe znamię groźby bezprawnej o której mowa jest w tymże artykule w sytuacji, kiedy samo posiadanie przedmiotów w postaci kajdanek, miotacza gazu czy urządzenia pneumatycznego nie może jeszcze stanowić groźby bezprawnej pozbawienia życia i zdrowia w rozumieniu art. 191 par.1 k.k.

3/ rażące naruszenie przepisu prawa procesowego tj. art. 5 par.2 k.p.k. i art. 7 k.p.k.

mające wpływ na treść wyroku polegająca na bezpodstawnym i nieuprawnionym uznaniu, że oskarżony Ł. Z. oddał strzał z broni pneumatycznej, czym wyczerpał dyspozycję art. 160 par.1 k.k. w sytuacji, kiedy kierując się zasadami logiki i doświadczenia życiowego na podstawie kompleksowej analizy materiału dowodowego zaistniały w sprawie nie dające się usunąć wątpliwości co do faktu oddania strzału, ewentualnie czy oddając strzał z urządzenia pneumatycznego miał świadomość wysokiego prawdopodobieństwa nastąpienia skutku o którym mowa w art. 160 par.1 k.k., które należało rozstrzygnąć - zgodnie z zasadą z art. 5 par.2 k.p.k. - na korzyść oskarżonego, czego jednak Sąd Rejonowy nie uczynił.

4/ błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść wyroku polegający na bezpodstawnym i nieuprawnionym uznaniu, że to oskarżony Ł. Z. (1) działając wspólnie i w porozumieniu z L. G. w dniu 03 lipca 2012 roku w miejscowości P. stosując groźbę bezprawną pozbawienia zdrowia i życia, w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności, poprzez demonstrowanie posiadanych w kaburach przypiętych do pasa przedmiotów przypominających swoim wyglądem broń palną oraz metalowych kajdanek i ręcznego miotacza gazu i wywołując przeświadczenie o gotowości ich natychmiastowego użycia zażądali od Z. Ś. zwrotu wierzytelności w kwocie 6.000 złotych w sytuacji, kiedy baj oskarżeni podczas spotkania z pokrzywdzonym zwrócili się o zwrot długu, a samo posiadanie w/wymienionych przedmiotów nie może być kwalifikowane jako bezprawna groźba pozbawienia życia i zdrowia z rozumieniu art. 191 par.1 k.k.

W konkluzji skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego Ł. Z. (1) od zarzucanych mu czynów.

Apelacja oskarżonego L. G. wywiedziona z treści art. 438 pkt 2 i 3 kpk zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1/obrazę przepisów postępowania poprzez ograniczenie prawa do obrony - art.85 KPK w zw. z art. 6 KPK, gdyż zachodzi tu sprzeczność interesów polegająca na tym, iż obrońca reprezentując oskarżonego Ł. Z. (1) w sposób oczywisty naruszył interes oskarżonego L. G., którego również w tej sprawie reprezentował;

2/błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że oskarżony L. G. demonstrował posiadane w kaburach przypięte do pasa przedmioty, przypominające swoim wyglądem broń palną oraz metalowe kajdanki i ręczny miotacz gazowy w przeświadczeniu ich natychmiastowego użycia;

3/ obrazę przepisów prawa materialnego poprzez jednostronną ocenę materiału dowodowego na niekorzyść oskarżonego L. G. poprzez oparcie orzeczenia wyłącznie na dowodach niekorzystnych bez należytego uzasadnienia.

W konkluzji skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 3 czerwca 2014r:

Oskarżony L. G. popierał własną skargę apelacyjną i wnioski w niej zawarte. Dodał: „podtrzymuję to, że była ustna umowa pomiędzy mną a Ł. Z. (1) i ja na to zdarzenie opisane w przypisanym mi czynie pojechałem, jako pracownik ochrony. Mówiłem o tym na przesłuchaniu w postępowaniu przygotowawczym, później nasz wspólny obrońca adwokat Z. J. powiedział, że nie jest to nic ważnego dla sprawy i nie ma sensu w ogóle na tą okoliczność przesłuchiwać świadków. Tak jak pisałem w apelacji nasz obrońca nie kazał mi się odzywać. Nasz obrońca mówił, że Ł. Z. (1) ma większy zarzut, ja byłem pracownikiem ochrony i mówił że w tej sprawie nic mi się nie stanie. Wszystkie działania, jakie podejmowałem w czasie tego zdarzenia, to wynikały z zachowań Ł. Z. (1). Ja go miałem tylko chronić, obawiał się szwagrów pana Ś. i samego pana Ś., bo z tego co opowiadał że pan Ś. jest postawnym mężczyzną. Ja często jeżdżę na ochronę w czasie odbierania wierzycelności i często zdarzają się takie sytuacje, że osoba która ma z drugą do porozmawiania nie mogą się porozumieć, często kończy się to bijatyką i agresywnym zachowaniem stron. Nie pracuję już, jako strażnik straży marszałkowskiej, miałem wypadek i musiałem się zwolnić. Prowadzę prywatną firmę ochrony zarejestrowaną w D. a czynności ochrony wykonuję na terenie W.. W przypadku utrzymania się wyroku skazującego ja tracę uprawnienia do wykonywania ochrony. Tą skargę apelacyjną napisała mi osoba, która jest prawnikiem Ja w trakcie tego zdarzenia nie posiadałem żadnej broni. Wiem że Ł. Z. (1) miał w samochodzie urządzenie pneumatyczne, które było uszkodzone i wiem że rusznikarz na ul. (...), powiedział że nie da się go naprawić. Ja nie posiadałem broni, nie umiem się obsługiwać broni pneumatycznej, prostuję, ja umiem obsługiwać urządzenia pneumatyczne, ale ich nie noszę. W trakcie tego zdarzenia miałem przy pasie kajdanki oraz kaburę z gazem - to wszystko.”

Prokurator wnosił o nieuwzględnienie skarg apelacyjnych złożonych przez oskarżonego L. G. oraz obrońcę oskarżonego Ł. Z. (1) i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje obrońcy oskarżonego Ł. Z. (1) i oskarżonego L. G. są zasadne w takim stopniu, że na skutek ich wniesienia powstały podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Tryb.

Na przedpolu rozważań prawnych podnieść należy, że to głównie apelacja oskarżonego L. G. i argumenty w niej zawarte spowodowały konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W związku z tym, że czyny obu oskarżonych są ze sobą ściśle powiązane Sąd Odwoławczy uchylił zaskarżony wyrok w całości.

Podzielając częściowo argumentację zawartą w skardze apelacyjnej oskarżonego L. G. do naruszenia prawa procesowego, Sąd Odwoławczy odniesie się do przyczyn, które wiodą do przekonania, iż zaskarżony wyrok w P. należy uchylić i w tym zakresie przekazać sprawę do ponownego, merytorycznego rozpoznania.

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz przebiegu dotychczasowego postępowania rozpoznawczego, a także okoliczności ujawnione przez oskarżonego L. G. na etapie postępowania odwoławczego i dane wynikające z depozycji świadków przesłuchanych w toku postępowania odwoławczego prowadzą bowiem do wniosku, że orzeczenie w przedmiotowej sprawie zapadło przedwcześnie. W świetle bowiem podniesionych w skardze apelacyjnej zarzutów, i dowodów przeprowadzonych przez Sąd Odwoławczy, Sąd I instancji w trakcie rozpoznania sprawy dopuścił się tego rodzaju obrazy przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia merytorycznego. W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy ograniczył się jedynie do wskazania uchybień, które spowodowały uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Przechodząc do rozważań szczegółowych podnieść przede wszystkim należy, iż na gruncie przedmiotowej sprawy zaistniała względna przyczyna odwoławcza wyrażona w art. 438 pkt 2 k.p.k., a polegająca na tym, iż Sąd Rejonowy naruszył prawo procesowe w wyniku dokonania niepełnej oceny zebranych dowodów. Jednocześnie zaś konkluzje Sądu meriti nie stanowią wyniku rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających przede wszystkim na korzyść, oskarżonego L. G. (art. 4 k.p.k.),

Chodzi tu przede wszystkim o to, że jak twierdzi oskarżony L. G. w wyniku działań swojego obrońcy nie podał istotnej okoliczności dotyczącej jego linii obrony. Obrońca podjął się bowiem obrony dwóch oskarżonych, których interesy są sprzeczne. Dopiero więc w postępowaniu odwoławczym oskarżony wykazywał, że na umówione spotkanie pojechał jedynie jako ochroniarz. Miał on bowiem ustną umowę z współoskarżonym Ł. Z. (1) o ochronę. Wszystkie działania jakie podejmował wynikały z zachowań Ł. Z. (1). Jego zadaniem była ochrona Ł. Z. (1) przed pokrzywdzonym i jego szwagrami. Częściowo wersję o służbowych stosunkach i ustnej umowie oskarżonych potwierdzają zeznania świadków przesłuchanych w toku postępowania odwoławczego M. F., P. G. i J. Z.. Zatem ustalenie Sądu I instancji co do współsprawstwa w świetle wyżej przedstawionych dowodów jawi się jako przedwczesne. Niewątpliwie treść art. 191 § 2 k.k. wskazuje, że przedmiotowe przestępstwo można popełnić jedynie z zamiarem bezpośrednim kierunkowym. Zatem Sąd winien w sposób jednoznaczny wykazać, że celem działania oskarżonego było wymuszenie zwrotu wierzytelności, a nie ochrona oskarżonego Ł. Z. (1). Sąd Odwoławczy podzielił tu pogląd prezentowany przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 3 października 2006r., że: „ustalenia dotyczące zamiaru nie mogą opierać się wyłącznie na fragmentarycznych faktach wiążących się ze stroną wykonawczą, lecz powinny być wnioskiem koniecznym, wynikającym z analizy całokształtu przedmiotowych i podmiotowych okoliczności zajścia, a w szczególności ze stosunku sprawcy do pokrzywdzonego, jego właściwości osobistych i dotychczasowego trybu życia, pobudek oraz motywów działania i wszelkich innych przesłanek wskazujących na to, że sprawca, chciał wymusić zwrot wierzytelności. Ustalenia o podmiotowej stronie czynu nie odnoszą się do czynu i sprawcy in abstracto, lecz chodzi o konkretny czyn i konkretnego sprawcę, działającego w ściśle określonej sytuacji i przy indywidualnie ustalonych okolicznościach. Nie trzeba przy tym szerzej wywodzić, że zamiaru nie można nigdy domniemywać ani domyślać się. Zamiar, w tego rodzaju zachowaniu, musi być ustalony w sposób pewny, wykluczający jakąkolwiek wątpliwość”. Zatem w realiach przedmiotowej sprawy należy ustalić, czy oskarżony L. G. miał zamiar bezpośredni współdziałania z Ł. Z. (1) w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności. Ewentualnie rozważyć czy był to zamiar przemyślany czy też nagły, powstały w toku zdarzenia. Sąd meriti w zależności od poczynionych ustaleń winien rozważyć również ewentualną kwestię pomocnictwa do czynu z art. 191 § 2 k.k.

W związku z tym przedmiotowe rozważania prowadzą do wniosku, że zaskarżony wyrok zapadł z obrażą przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotne znaczenie dla treści merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie. Przede wszystkim niepełna ocena materiału dowodowego tworzy jakość, która powoduje, że zaskarżony wyrok należało w

opisanym wyżej zakresie uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Tryb.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji winien przede wszystkim ustalić zamiar i cel z jakim działał oskarżony L. G.. Całość zaś zebranego materiału dowodowego Sąd I instancji winien poddać wnikliwej analizie celem prawidłowego stworzenia podstawy do ustalenia prawdy materialnej i powzięcia prawidłowego rozstrzygnięcia, mając na uwadze wskazania Sądu Okręgowego. Sąd meriti oceniając materiał dowodowy winien rozważyć zarzuty podniesione w skargach apelacyjnych obrońcy oskarżonego Ł. Z. (1) oraz L. G., których ocena jest aktualnie przedwczesna.

Mając na względzie powyższe okoliczności, nie przesądzając rozstrzygnięcia, Sąd Okręgowy orzekł jak sentencji wyroku.